

شیوع پرفشاری خون و ارتباط آن با سایر عوامل خطر بیماری‌های قلبی - عروقی

دکتر معصومه صادقی * دکتر حمید رضا روح‌افزا* دکتر غلامحسین صدری ** دکتر احمد باهنر *** مرضیه سعیدی ****
دکتر صدیقه عسگری * دکتر احمد امانی ***

Prevalence of high blood pressure and its relation with cardiovascular risk factors

M.Sadghi HR.Roohafza Gh.Sadry A.Bahonar M.Saaidi S.Asgary A.Amani

Abstract :

Background: High blood pressure (BP) is one of the most important modifiable risk factors of cardiovascular diseases .

Objective: To determine the prevalence of high blood pressure (BP) and its relation with other cardiovascular risk factors.

Methods: This cross-sectional study (phase I of IHHP) was performed on 12494 people over 20 years in 2002 . First a questionnaire consisting of demographic details , drug intake and smoking status was filled out. Then physical examination including blood pressure, body mass index and waist to hip ratio were performed . Fasting blood sugar, total cholesterol and triglyceride and a 2-hour postprandial glucose was also detected. Data were analyzed using SPSS V11/win by the chi-square test .

Findings: 48% of the subjects were male and 52% were female with the mean age of 39.0 ± 15.30 and 38.80 ± 14.54 years respectively . The prevalence of high BP in men and women was 15.6% and 18.8% respectively . The prevalence of high BP was higher in women than in men, except in under 25-year age group . Overall 26.7% of hypertensive men and 47.7% of hypertensive women were on anti-hypertensive pharmacological treatment among which BP was under control in 6.4% of the men and 13.8% of the women . In 86.5% of men and 89.3% of women with high BP, at least one other cardiovascular risk factor (increasing with age) was seen . Obesity (especially abdominal obesity) was the most frequent associated risk factor (41.9% in male , 59% in female). Except for smoking , the prevalence of all cardiovascular risk factors increased with the severity of hypertension .

Conclusion: The high prevalence of BP & its relation with other risk factors necessitate the importance of implementing community – based interventions .

Key words: High Blood Pressure , Risk Factors , Primary Prevention

چکیده :

زمینه: پرفشاری خون یکی از مهم‌ترین عوامل خطر بیماری‌های قلبی - عروقی محسوب می‌شود .

هدف: مطالعه به منظور تعیین شیوع پرفشاری خون و همراهی آن با سایر عوامل خطر بیماری‌های قلبی - عروقی در اصفهان، نجف‌آباد و اراک انجام شد .

مواد و روش‌ها: در مرحله اول برنامه قلب سالم اصفهان در سال ۸۰-۱۳۷۹، پرسش‌نامه حاوی اطلاعات دموگرافیک، مصرف دارو و وضعیت سیگار در افراد بالای ۲۰ سال تکمیل شد . این مطالعه مقطعی بر روی ۱۲۴۹۴ نفر انجام شد که با روش نمونه‌گیری تصادفی چند مرحله‌ای از خوشه‌هایی در مناطق شهری و روستایی انتخاب شدند . سپس معاینه جسمی شامل اندازه‌گیری فشار خون، شاخص توده‌بدنی، اندازه‌گیری دور کمر و لگن انجام شد . از افراد مورد نظر نمونه خون ناشتا جهت اندازه‌گیری قند، کلسترول تام و تری‌گلیسرید گرفته شد و دو ساعت پس از مصرف گلوکز دوباره نمونه خون گرفته شد . داده‌ها با آزمون آماری کای دو تجزیه و تحلیل شدند .

یافته‌ها: ۴۸٪ افراد مورد مطالعه مرد و ۵۲٪ زن با میانگین سنی 39 ± 15.30 و 38.8 ± 14.54 سال بودند. شیوع پرفشاری خون در مردان ۱۵/۶٪ و در زنان ۱۸/۸٪ بود. در کلیه سنین به جز سنین زیر ۲۵ سال شیوع پرفشاری خون در زنان بیش از مردان بود . ۲۶/۷٪ مردان و ۴۷/۷٪ زنان مبتلا به پرفشاری خون، داروی کنترل کننده فشار خون مصرف می‌کردند . فشارخون ۶/۴٪ مردان و ۱۳/۸٪ زنانی که تحت درمان بودند، کنترل شده بود . در ۸۶/۵٪ مردان و ۸۹/۳٪ زنان دارای پرفشاری خون حداقل یکی دیگر از عوامل خطر بیماری قلبی - عروقی وجود داشت که این ارتباط با افزایش سن قوی‌تر می‌شد و چاقی (به خصوص چاقی شکمی) شایع‌ترین عامل خطر بود (۴۱/۹٪ در مردان و ۵۹٪ در زنان) . به جز مصرف دخانیات، شیوع بقیه عوامل خطر با افزایش شدت فشار خون افزایش می‌یافت .

نتیجه‌گیری: شیوع بالای پرفشاری خون و همراهی آن با سایر عوامل خطر بیماری‌های قلبی - عروقی، لزوم برنامه‌های مداخله‌ای وسیع در سطح جامعه را می‌طلبد .

کلید واژه‌ها: پرفشاری خون، عوامل خطر، پیشگیری اولیه

* استادیار مرکز تحقیقات قلب و عروق دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

** استادیار دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

*** پزشک عمومی

**** کارشناس مرکز تحقیقات قلب و عروق اصفهان